

Handläggare
Sigita Jogminaite
Telefon: 08-50825194

Till
Socialnämnden
2024-04-23

Skrivelse angående motverka folkbokföringsbrott

Svar på skrivelse från Moderaterna

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Andréa Hedin m.fl. (M) har i en skrivelse till socialnämnden framfört ett antal frågor rörande felaktig folkbokföring.

I ärendet redogör förvaltningen för vilka åtgärder som vidtas i staden centralt och på stadsdelsnämnderna för att säkerställa att alla stadsdelsförvaltningar systematiskt efterlever lagkravet och rapporterar till Skatteverket när felaktighet uppdagas.

Förvaltningen belyser både potentiella fördelar och utmaningar med att inrätta en central instans för att anmäla misstänkta bidragsbrott, och vikten av att noga överväga dessa när man utformar och implementerar ett sådant system

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Bakgrund

Andréa Hedin m.fl. (M) har i en skrivelse till socialnämnden 2024-04-23 framfört ett antal frågor rörande felaktig folkbokföring.

Ärendet

I skrivelsen lyfts att felaktig folkbokföring inte bara är ett brott i sig utan används också som ett verktyg för att begå andra brott. Vidare nämns att det uppskattningsvis betalas ut tiotals miljarder kronor felaktigt årligen från de offentliga transfereringssystemen och att felaktig folkbokföring ofta är tätt kopplat till grov organiserad brottslighet. Idag uppskattas ungefär 200 000 personer vara felaktigt folkbokförda där en del folkbokföringar är av misstag, men i stor utsträckning är de medvetna menar moderaterna. De menar vidare att det huvudsakliga skälet är att det används för att tillskansa sig olika typer av förmåner man i grunden inte har rätt till.

Enligt 32 c § Folkbokföringslagen ska en myndighet underrätta Skatteverket om uppgifter kring felaktig folkbokföring, civilstånd, identiteter och relationer. Moderaterna skriver att Skatteverket dock uppger att lagen inte nyttjas i den mån det behövs. Därför behövs ett mer systematiserat arbetssätt med kontroller och rapportering, för att komma till bukt med problemet och att kommunens ambition bör vara att se till att förhindra och beivra felaktig folkbokföring, genom att dels själva upptäcka felaktigheter, dels att rapportera detta till berörda myndigheter.

Med anledning av detta ställs följande frågor i skrivelsen:

1. Hur arbetar socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna med att lagkravet enligt 32 c § Folkbokföringslagen följs?
2. Finns det några praktiska hinder för att inrätta en central instans i staden dit människor och myndigheter kan anmäla misstänkta bidragsbrott istället för att vända sig till varje enskild stadsdelsförvaltning?
3. Vilka åtgärder ser socialförvaltningen som möjliga att införa för att alla enheter systematiskt ska kunna efterleva lagkravet och rapporterar till Skatteverket då felaktigheter uppdagas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 17 april 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 18 april 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

De flesta i Sverige är folkbokförda på rätt adress¹. Att vara folkbokförd på en adress där man inte bor är olagligt. Ekonomiskt bistånd utgör samhällets yttersta skyddsnät och kan beviljas till den individ vars behov av försörjning inte kan tillgodoses på annat sätt. För att behålla legitimiteten och förtroendet för välfärdssystemet är det viktigt att bedömningen av bistandsbehov bygger på korrekta uppgifter och att rätt bistånd betalas ut till rätt person.

I arbetet med ekonomiskt bistånd är den huvudsakliga uppgiften att hjälpa individer att på sikt kunna klara sin försörjning på egen hand. Parallellt med denna arbetsuppgift ska varje individs rätt till bistånd utredas vid varje ansökan fram till dess att individen är självförsörjande och därmed inte längre behöver ansöka om ekonomiskt bistånd.

Det är socialsekreterare inom stadens förvaltningar som ansvarar för utredning av rätten till ekonomiskt bistånd för individer i Stockholms stad. En förutsättning för handläggningen är att den

---

¹ Åtgärder för att förbättra folkbokföringen, Skatteverket, dnr: 8-2331045.

utförs med noggrannhet och att felaktiga utbetalningar förebyggs så långt det är möjligt. Detta görs bland annat genom tydlig information till varje individ som ansöker om ekonomiskt bistånd och genom att de uppgifter som individen lämnar vid ansökan verifieras, både av individen själv och av den som handlägger ansökan.

Förvaltningens åtgärder

För att säkerställa att alla stadsdelsförvaltningar systematiskt efterlever lagkravet och rapporterar till Skatteverket när felaktighet uppdragas har socialförvaltningen vidtagit flera åtgärder.

Tydliga riktlinjer och rutiner

Vid den grundliga utredning som görs vid första ansökningstillfället såväl som vid de fortsatta löpande ansökningarna krävs noggrann utredning för att minska risken för att bistånd utgår felaktigt. I Stockholms stad finns upprättade rutiner för vilka kontroller som ska genomföras varje månad och vilka kontroller som ska ske återkommande och med regelbundenhet löpande under året. Dessa finns beskrivna i stadens riktlinjer.²

För att underlätta anmälningsprocessen av felaktiga folkbokföringar för stadens medarbetare har socialförvaltningen tagit fram en rutin³ där det bland annat framgår aktuell lagstiftning och dess syfte, hur socialtjänsten berörs av lagstiftningen, när en underrättelse ska och inte ska lämnas till Skatteverket och vad en underrättelse till Skatteverket ska innehålla.

Utbildning och kompetensutveckling

För att öka medvetenheten och förmågan att upptäcka och hantera felaktigheter på ett korrekt sätt erbjuder socialförvaltningen regelbundna utbildningstillfällen kring underrättelseskyldigheten vid misstanke om felaktig folkbokföring och vid misstanke om felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen till stadens medarbetare. Detta i syfte att säkerställa att de har kunskap om relevant lagstiftning och riktlinjer för folkbokföring och rapportering till Skatteverket. Ett pass om dessa två underrättelseskyldigheter ingår även i stadens introduktionsutbildning för nyanställda socialsekreterare inom ekonomiskt bistånd.

Interna kontroller

För att upptäcka eventuella felaktigheter och säkerställa att korrekta åtgärder vidtas genomförs internkontroller för att regelbundet granska folkbokföringsuppgifter. Detta kan inkludera insatser såsom att

---

² Handläggning av ekonomiskt bistånd – riktlinjer, Stockholms stad, dnr: 3.1.1–596/2015

³ Rutin för socialtjänstens underrättelseskyldighet vid oriktiga eller ofullständiga uppgifter i folkbokföringen

kontrollera folkbokföringsuppgifter genom stickprovskontroller eller årshjulskontroller, genomföra utredningar och samla in nödvändig dokumentation för att säkerställa att alla personer som bor i en viss stadsdelsförvaltning är korrekt folkbokförda enligt lagens krav.

Förutom de ovannämnda åtgärderna arbetar socialförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna för att säkerställa efterlevnaden av lagkravet i folkbokföringslagen genom att samarbeta med Skatteverket och andra relevanta myndigheter för att upprätthålla korrekt folkbokföring och identifiera personer som inte är korrekt folkbokförda.

Central anmälningsinstans

Att inrätta en central instans där människor och myndigheter kan anmäla misstänkta bidragsbrott istället för att vända sig till varje enskild stadsdelsförvaltning kan vara förenat med vissa praktiska hinder och överväganden.

Resurskrav och teknologiska lösningar

En central instans skulle kräva utökade resurser för att hantera inkomna anmälningar och behandla dem för vidare hantering. Det kräver också resurser för att utbilda personal, utveckla och upprätthålla system för rapportering. Det kan innebära ökad byråkrati och administrativa kostnader, särskilt om det krävs nya system och personal för att driva instansen.

Samordning och kommunikation

Det är viktigt att säkerställa effektiv samordning och kommunikation mellan en central instans och de olika stadsdelsförvaltningarna för att säkerställa att misstänkta bidragsbrott hanteras korrekt och att relevant information delas mellan enheter.

Dataskydd och integritet

Hanteringen av känslig information om misstänkta bidragsbrott kräver strikta dataskyddsåtgärder och respekt för individens integritet. Det är viktigt att säkerställa att personuppgifter behandlas i enlighet med gällande lagstiftning och att endast behörig personal har tillgång till denna information.

Geografisk omfattning

En central instans skulle behöva ha kapacitet att hantera anmälningar och utredningar från olika delar av staden. Inflödet av anmälningar kan även omfatta andra geografiska områden som är utanför staden vilket innebär att dessa måste skickas till rätt kommun m.m.

Socialförvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Skrivelse från M om felaktig folkbokföring.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-04-11
Maria Karlsson, Bitr. avdelningschef	2024-04-10